

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>28 Публічне управління та адміністрування</i>
Спеціальність	<i>281 Публічне управління та адміністрування</i>
Освітня програма	<i>Публічне управління та адміністрування</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 рік підготовки, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів / 150 годин; лекції 8 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота 138 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська/Англійська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: професор, доктор наук з державного управління, Чукут Світлана Анатоліївна, egovtptu@gmail.com Практичні: професор, доктор наук з державного управління, Чукут Світлана Анатоліївна, egovtptu@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс (Moodle) rz11mv, Join Zoom Meeting https://us04web.zoom.us/j/5439919039?pwd=Um8wWHV4ZjZpallCWkpVQ08wZGNzdz09 Meeting ID: 543 991 9039 Passcode: Bf5eNg</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Стратегічні напрями розвитку електронного урядування» - формування у аспірантів теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо творчого використання та запровадження сучасних технологій та інструментів електронного урядування, цифрового урядування та використання штучного інтелекту, що спрямовані на вдосконалення самої системи державного управління та сприяння інноваційним процесам в суспільстві на основі світових стандартів.

Предметом дисципліни є дослідження стратегічних напрямів розвитку електронного урядування. Вона охоплює сучасні тенденції, технології та методології, включаючи використання штучного інтелекту (ШІ), цифрові інструменти та інноваційні практики. Курс розроблений таким чином, щоб надати як теоретичні знання, так і практичні навички, необхідні для розуміння та формування майбутнього цифрового урядування.

Дисципліна відповідає вимогам нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти згідно ОНП, а саме:

ПРН 04. Планувати і виконувати теоретико-прикладні дослідження з публічного управління та адміністрування й дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію.

ПРН 06. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати стратегічні напрями розвитку на центральному, регіональному, місцевому рівнях та на рівні організації.

ПРН 07. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

ПРН 08. Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.

Відповідність програмних результатів навчання (ПРН) та компетентностей за проектом Стандарту вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти:

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК 04. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проекти та автономно працювати під час їх реалізації.

Відповідно до ОНП завданнями навчальної дисципліни є опанування наступних фахових компетентностей:

СК 01. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок.

СК 02. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК 03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері публічного управління та адміністрування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 04. Здатність до формування та розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах у сфері публічного управління та адміністрування.

СК 05. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики, застосовувати й удосконалювати управлінські технології в сфері публічного управління та адміністрування в умовах нових викликів та ризиків.

СК 07. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації на засадах концепції сталого розвитку.

СК 09. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій, освітній (педагогічній) та професійній діяльності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна “Стратегічні напрями розвитку електронного урядування” має **міждисциплінарний характер**, вивчається після нормативних освітніх компонентів «Концептуальні й методологічні засади публічного управління та забезпечення сталого розвитку», «Лідерство та антикризове управління».

3. Зміст навчальної дисципліни

Вебінар 1: Вступ до електронного урядування та цифрового урядування

Цей вступний вебінар надасть базове розуміння електронного урядування та цифрового урядування, заклавши основу для всього курсу. На ньому будуть розглянуті ключові поняття, визначення та важливість цифрової трансформації в державному управлінні. Також буде розглянуто еволюцію електронного урядування, його стратегічні цілі, а також переваги та виклики впровадження рамок цифрового урядування в усьому світі.

Практична активність 1: *Цифрова гра: моделювання цифрової трансформації в державному управлінні*

У цій інтерактивній цифровій грі учасники змоделюють процес перетворення традиційної державної послуги на цифрову. Використовуючи ігрову навчальну платформу (<https://miro.com/>), вони прийматимуть стратегічні рішення для подолання різних викликів (наприклад, бюджетні обмеження, опір зацікавлених сторін, технологічні обмеження), прагнучи досягти конкретних цілей (наприклад, покращення надання послуг, підвищення залученості громадян).

Мета: Розуміння електронного урядування та його стратегічного значення.

Вебінар 2: Тенденції розвитку електронного урядування: мобільне, цифрове та розумне урядування

На цьому вебінарі ми розглянемо останні тенденції розвитку електронного урядування, зосередившись на мобільному урядуванні (m-governance), цифровому урядуванні та розумному урядуванні. Учасники отримають уявлення про те, як ці тенденції трансформують державне управління та надання державних послуг. Також будуть представлені приклади інноваційних зарубіжних практик та обговорено, як ці тенденції сприяють більш ефективному, прозорому та орієнтованому на громадян управлінню.

Практична активність 2: *Семінар з розробки стратегії розумного міста з використанням цифрових інструментів*

На цьому практичному воркшопі учасники співпрацюватимуть у командах для розробки стратегічного плану перетворення міста на «розумне місто» з використанням цифрових інструментів та технологій. Вони використовуватимуть інсайти на основі даних, додатки IoT, мобільні платформи та рішення на основі штучного інтелекту для вирішення ключових міських проблем (наприклад, управління дорожнім рухом, управління відходами, громадська безпека).

Мета: дослідити різні тенденції в цифровому урядуванні та розумних містах.

Вебінар 3: Штучний інтелект у державному управлінні: можливості та виклики

Цей вебінар присвячений ролі штучного інтелекту (ШІ) у трансформації державного управління. Учасники досліджуватимуть, як технології штучного інтелекту можуть підвищити ефективність державного управління, покращити державні послуги та сприяти інноваціям в управлінні. На сесії будуть розглянуті як можливості, так і проблеми, пов'язані з впровадженням штучного інтелекту в державному секторі, включаючи етичні питання, конфіденційність даних і потенційні ризики.

Практична активність 3: Воркшоп з генеративного штучного інтелекту: Створення рішень на основі штучного інтелекту для державного управління

На цьому інтерактивному семінарі учасники використовуватимуть інструменти генеративного штучного інтелекту для розробки та прототипу рішення на основі штучного інтелекту для конкретного виклику державного управління (наприклад, покращення послуг для громадян, підвищення громадської безпеки, оптимізація розподілу ресурсів). Вони співпрацюватимуть у командах, щоб створити додаток або сервіс на основі штучного інтелекту та презентувати свої ідеї.

Мета: Зрозуміти роль штучного інтелекту в цифровому управлінні та розробити додатки на основі штучного інтелекту.

Вебінар 4: Міжнародні індекси розвитку електронного урядування: методологія та оцінка

На цьому вебінарі ми розглянемо ключові міжнародні індекси розвитку електронного урядування, які використовуються для вимірювання та оцінки прогресу цифрового урядування в усьому світі. Учасники дізнаються про методології, що лежать в основі цих індексів, їх показники, а також про те, як вони використовуються для порівняння та порівняння показників різних країн у впровадженні ініціатив електронного урядування. На сесії також обговорюватимуться наслідки цих оцінок для національних та місцевих органів влади та те, як вони можуть використати отримані результати для вдосконалення своїх стратегій цифрової трансформації.

Практична вправа 4: Інтерактивний аналіз: порівняння глобальних стратегій електронного урядування

Ця інтерактивна аналітична вправа залучить учасників до порівняння та протиставлення різних стратегій електронного урядування з усього світу. Мета – визначити найкращі практики, зрозуміти унікальні виклики, з якими стикаються різні країни, та дослідити інноваційні підходи до цифрового урядування. Учасники працюватимуть у групах, щоб проаналізувати конкретні стратегії електронного урядування, провести порівняння та представити свої результати, висвітливши ключові уроки та рекомендації, які можна застосувати в інших контекстах, таких як українська платформа Дія.

Мета: Дізнатися про світові орієнтири та кращі практики електронного урядування.

Вебінар 5: Сучасні тенденції розвитку електронної демократії

На вебінарі ми розглянемо концепцію цифрової демократії та сучасні тенденції, що формують її розвиток. Учасники дізнаються, як цифрові інструменти та платформи трансформують демократичні процеси, підвищують участь громадян та підвищують прозорість та підзвітність у врядуванні. На сесії будуть розглянуті різні форми цифрової демократії, такі як електронна участь, електронне голосування та цифрові публічні консультації, а також обговорюватимуться можливості та виклики, які вони представляють як для урядів, так і для громадян.

Практичне завдання 5: Віртуальні дебати: посилення участі громадян за допомогою цифрових інструментів

Ця віртуальна дискусія залучить учасників до обговорення того, як цифрові інструменти можуть бути ефективно використані для підвищення участі громадян у врядуванні. Учасники будуть поділені на команди для обговорення різних точок зору на використання

цифрових інструментів для громадської активності, вивчення переваг, викликів та потенційних рішень. Дебати мають на меті сприяти розвитку критичного мислення, заохоченню активної участі та генеруванню інноваційних ідей щодо використання цифрових інструментів для зміцнення демократичних процесів.

Мета: дослідити еволюцію електронної демократії та інструменти залучення громадян.

Вебінар 6: Електронне урядування та розумні міста: стратегії, плани та індекси

На цьому вебінарі ми розглянемо взаємозв'язок електронного урядування та ініціатив розумного міста, зосередившись на тому, як стратегії цифрового урядування можуть сприяти розвитку розумних міст. Учасники вивчать різні стратегії, рамки планування та показники ефективності, які є важливими для створення сталого, інклюзивного та технологічно просунутого міського середовища. Під час сесії будуть розглянуті приклади успішних ініціатив розумного міста, обговорено роль електронного урядування у вдосконаленні міського управління, а також проаналізовано показники, що використовуються для оцінки ефективності розумного міста.

Практична вправа 6: Тематичне дослідження: Аналіз ініціативи розумного міста

Цей воркшоп залучить учасників до аналізу конкретної ініціативи розумного міста для розуміння її цілей, компонентів, викликів та впливу на міське врядування та добробут громадян. Учасники працюватимуть у групах над вивченням різних аспектів проекту розумного міста, оцінкою його успіхів та невдач, а також розробкою рекомендацій щодо вдосконалення. Воркшоп має на меті поглибити розуміння учасниками концепцій розумного міста, сприяти критичному мисленню та заохочувати спільне вирішення проблем.

Мета: Зрозуміти інтеграцію електронного урядування в рамки розумного міста.

Вебінар 7: Електронне голосування: виклики та загрози

Цей вебінар буде присвячений викликам та загрозам, пов'язаним із системами електронного голосування. Учасники досліджуватимуть технологічні, соціальні, правові та політичні питання, які впливають на впровадження та ефективність систем електронного голосування. На сесії будуть проаналізовані потенційні переваги та підводні камені електронного голосування, обговорені реальні приклади впровадження електронного голосування (як успішні, так і невдалі), а також розглянуті ключові міркування щодо розробки безпечних, прозорих та надійних рішень для електронного голосування.

Практична вправа 7: Сценарне планування: зниження ризиків у цифрових системах голосування

У цій вправі з планування сценаріїв учасники працюватимуть над виявленням потенційних ризиків та загроз, пов'язаних із системами електронного голосування, та розробкою стратегій для пом'якшення цих ризиків. Кожному учаснику будуть призначені різні аспекти електронного голосування, такі як кібербезпека, доступність, дотримання законодавства або суспільна довіра, і йому буде доручено розробити комплексний план управління ризиками. Захід сприятиме розвитку критичного мислення та навичок стратегічного планування під час вирішення реальних проблем у впровадженні безпечних та прозорих цифрових систем голосування.

***Мета:** Оцінити вразливості та можливості електронного голосування.*

Вебінар 8: Роль платформи «Дія» у цифровій трансформації в Україні

На цьому вебінарі ми розглянемо роль української платформи «Дія» у просуванні цифрової трансформації в країні. Платформа Дія, що розшифровується як «Держава і я», є значним кроком на шляху до створення повністю цифрового уряду в Україні. Ми акцентуємо увагу на тому як Дія слугує універсальним цифровим хабом для державних послуг, як це впливає на державне управління, залучення громадян та прозорість, а також про виклики та майбутні напрямки цієї ініціативи цифрової трансформації.

***Практична вправа 8:** Сесія генеративного штучного інтелекту: проектування цифрового сервісу, подібного до Дії*

На цьому воркшопі учасники використовуватимуть інструменти генеративного штучного інтелекту для розробки та створення прототипу цифрового сервісу, схожого на українську платформу Дія, адаптованого до іншої країни чи місцевого контексту. Мета полягає в тому, щоб створити концепцію, яка враховуватиме конкретні місцеві проблеми, такі як цифрова грамотність, доступність Інтернету, адміністративна складність або відсутність довіри до державних служб.

***Мета:** Проаналізувати вплив цифрових платформ на кшталт «Дії» на державні послуги.*

Вебінар 9: Цифрове урядування, орієнтоване на кризу: електронне урядування в умовах надзвичайних ситуацій (війна та пандемії)

На цьому вебінарі ми розглянемо, як платформи цифрового управління, такі як Дія, можуть відігравати вирішальну роль під час надзвичайних ситуацій, таких як війни та пандемії. Учасники дізнаються про стратегії, виклики та найкращі практики використання послуг електронного урядування для підтримки державних функцій, забезпечення доступу громадян до основних послуг та підтримки зусиль з врегулювання кризових ситуацій. На вебінарі будуть представлені тематичні дослідження, зокрема використання Україною платформи Дія під час пандемії COVID-19 та війни, що триває, для висвітлення отриманого досвіду та інноваційних підходів.

***Практична вправа 9:** Цифрове моделювання: електронне урядування під час криз*

Ця інтерактивна імітаційна вправа занурить учасників у цифрове середовище, де вони повинні керувати функціями державного управління під час кризи, такої як війна, пандемія чи стихійне лихо. Мета полягає в застосуванні принципів антикризового управління, використанні інструментів цифрового урядування та прийнятті стратегічних рішень для забезпечення безперервності державних послуг, підтримки довіри громадськості та захисту конфіденційних даних. Учасники отримають практичний досвід навігації в складнощах цифрового урядування під тиском, покращать свої навички прийняття рішень, співпраці та стратегічного планування.

***Мета:** Дослідити використання електронного урядування під час криз, таких як пандемії або війна.*

Вебінар 10: Пріоритетні напрями розвитку електронного урядування: кращі міжнародні практики

Цей вебінар буде присвячений вивченню ключових пріоритетних напрямів у розвитку електронного урядування на основі кращих міжнародних практик. Учасники дізнаються про останні тенденції, інноваційні підходи та успішні стратегії з усього світу, які значно покращили надання державних послуг, залучення громадян, прозорість та адміністративну ефективність. На сесії також буде висвітлено, як ці практики можуть бути адаптовані та впроваджені в різних контекстах, таких як поточна цифрова трансформація України.

Практична активність 10: *Цифрова співпраця: розробка стратегічного плану впровадження електронного урядування*

Ця спільна діяльність дозволить залучити учасників до розробки комплексного стратегічного плану впровадження електронного урядування. Учасники працюватимуть разом у групах, щоб визначити ключові цілі, визначити пріоритетність дій, розподілити ресурси та визначити дорожню карту для ефективної реалізації ініціатив електронного урядування. Основна увага буде зосереджена на застосуванні найкращих практик з міжнародних прикладів та адаптації стратегії до конкретних місцевих контекстів.

Мета: *Переглянути та застосувати найкращі міжнародні практики впровадження електронного урядування до місцевих контекстів.*

Вебінар 11: Пріоритетні напрями розвитку електронного урядування: кращі практики з України

На цьому вебінарі будуть розглянуті ключові напрямки та найкращі практики розвитку електронного урядування в рамках нещодавніх зусиль України з цифрової трансформації. Учасники дізнаються про інноваційні стратегії України, виклики, з якими вони стикаються, та вплив цифрових інструментів, таких як платформа Дія, на покращення державних послуг, підвищення залученості громадян та сприяння прозорості. Під час сесії буде висвітлено, як досвід України може стати цінним уроком для інших країн, спрямованих на модернізацію свого урядування та прискорення цифрової трансформації.

Практична активність 11: *Воркшоп: Розробка пропозицій щодо політики на основі українського досвіду*

Цей воркшоп проведе учасників через процес розробки пропозицій щодо впровадження електронного урядування та цифрової трансформації на основі успішного досвіду України з платформою Дія та іншими цифровими ініціативами. Учасники працюватимуть разом над визначенням відповідних практик, їх адаптацією до місцевого контексту та формулюванням дієвих політичних пропозицій, спрямованих на покращення цифрового урядування, надання послуг та залучення громадян.

Мета: *Проаналізувати місцеві історії успіху та запропонувати масштабовані ініціативи електронного урядування.*

Вебінар 12: Етика та конфіденційність даних у цифровому урядуванні

На цьому вебінарі ми розглянемо критичні питання етики та конфіденційності даних у цифровому урядуванні, розглянемо етичні міркування, правові рамки та найкращі практики забезпечення конфіденційності даних на платформах електронного урядування. Учасники дізнаються про важливість захисту даних громадян, збереження довіри до цифрових послуг

та балансування між потребою в управлінні на основі даних та повагою до прав особи на приватність. На сесії також будуть висвітлені міжнародні приклади та обговорені практичні стратегії впровадження етичних стандартів та захисту конфіденційності даних у цифровому урядуванні.

Практична вправа 12: *Цифрова рольова гра: Управління сценаріями конфіденційності даних*

Ця цифрова рольова гра занурить учасників у реалістичні сценарії, де вони повинні вирішувати складні проблеми конфіденційності даних у контексті цифрового урядування. Учасники візьмуть на себе різні ролі, такі як офіцери із захисту даних, державні чиновники, IT-менеджери або експерти з кібербезпеки, і працюватимуть разом для управління ризиками конфіденційності даних, прийняття етичних рішень і забезпечення дотримання правил захисту даних.

Мета: *Обговорити етичні питання та виклики, пов'язані з конфіденційністю даних у цифровому урядуванні.*

Вебінар 13: *Майбутні тенденції в цифровому управлінні: штучний інтелект, блокчейн та інші перспективи*

Цей вебінар досліджує нові тенденції, що формують майбутнє цифрового урядування, зосереджуючись на новітніх технологіях, таких як штучний інтелект (AI), блокчейн, Інтернет речей (IoT) тощо. Учасники отримають уявлення про те, як ці технології трансформують державне управління, підвищують прозорість, покращують надання послуг та сприяють залученню громадян. На сесії також будуть розглянуті потенційні виклики, етичні міркування та нормативно-правова база, необхідна для забезпечення відповідального використання цих технологій у цифровому урядуванні.

Практичне завдання 13: *Інтерактивний семінар: Проектування перспективної моделі електронного урядування*

Цей інтерактивний семінар залучить учасників до розробки перспективної моделі електронного урядування, яка використовує нові технології, такі як штучний інтелект (AI), блокчейн, Інтернет речей (IoT), квантові обчислення тощо. Мета полягає в тому, щоб створити інноваційну, орієнтовану на громадян та стійку структуру електронного урядування, яка зможе адаптуватися до технологічних, соціальних та екологічних змін протягом наступного десятиліття.

Мета: *Обговорити новітні технології та їх потенційний вплив на державне управління.*

Вебінар 14: *Особливості представлення розроблених стратегій розвитку електронного урядування.*

Цей вебінар покликаний підготувати учасників до ефективної презентації своїх стратегій електронного урядування, розроблених командою. Основна увага буде зосереджена на вдосконаленні комунікативних навичок, структуруванні презентацій для максимального ефекту та використанні зворотного зв'язку для вдосконалення стратегій. Учасники дізнаються, як залучати зацікавлені сторони, формулювати своє стратегічне бачення та демонструвати інноваційні підходи до цифрового урядування.

Практична вправа 14: *Презентації командних проектів зі стратегій розвитку електронного урядування*

Цей воркшоп є кульмінацією курсу, де команди представляють свої стратегії розвитку електронного урядування перед колегами та стейкхолдерами. Він розроблений, щоб надати реальний досвід представлення стратегічних ініціатив, отримання критичних відгуків і участі в спільному навчанні.

Мета: *Розвиток навичок ефективних презентацій та представлення результатів у сфері цифрового урядування.*

4. Навчальні матеріали та ресурси

4.1. Базова література

Чукут, С. А., Загвойська, О. В., & Цимбаленко, Я. Ю. (2022). *Основи електронного урядування: Навчальний посібник*. Київ. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48921/1/E-governance_Manual_KPI.pdf

Чукут, С. А. (2017). *Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях*. Семенченко А. І., Дрешпак В. М. (Ред.), *Електронне урядування та електронна демократія: Навчальний посібник у 15-ти частинах* (Ч. 7, 72 с.)

4.2. Додаткова література

Чукут, С. А., Драгомирецька, Н. М., & Михайлуца, М. І. (2020). Становлення сучасної української наукової думки щодо історії розвитку вітчизняного електронного урядування: міжгалузевий аспект. Сторінки історії, Kyiv Polytechnic Institute. <https://doi.org/10.20535/2307-5244.51.2020.220187>

Чукут, С. А., & Шиць, О. Р. (2021). *Забезпечення соціальної інклюзії в розумних містах: виклики та сучасні тенденції*. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, (1). <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.1.5>

Чукут, С., & Шумська, Л. (2022). *Запровадження розумних енергосистем як складової розумного міста з використанням великих даних: сучасні виклики та тенденції*. *Інвестиція: практика та досвід*, 3, 88–95. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.3.88>

Чукут, С., & Карпенко, Є. (2023). *Організація надання електронних послуг в Україні в умовах війни*. *Державне управління та регіональний розвиток*, 20, 589-613. <https://doi.org/10.34132/pard2023.20.14>

Чукут, С. А., & Ціпцюра, Т. М. (2019). *Кращі європейські та українські практики надання електронних послуг для вразливих верств населення*. *Інвестиції: практика та досвід*, (5), 91-97. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.5.91>

Чукут, С. А., & Буряченко, К. Л. (2018). *Блокчейн чи система електронного документообігу: сучасні тенденції впровадження в органах виконавчої влади України*. *Інвестиції: практика та досвід*, (1), 70-76. <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5871&i=12>

Чукут, С. А., & Дмитренко, В. І. (2016). *Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні*. *Інвестиції: практика та досвід*, (13), 89-93. <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5082&i=14>

Чукут, С. А., & Дмитренко, В. І. (2017). *Сумісність як необхідна умова впровадження електронного урядування: досвід Європейського Союзу*. *Публічне урядування: Збірник*, (5) (10), 293-303. Київ: ДП "Видавничий дім "Персонал".

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

№ з/п	Тема	Програмні результати навчання	Основні завдання	
			Контрольний захід	Термін виконання
1.	<i>Вебінар 1: Вступ до електронного урядування та цифрового урядування</i>	ПРН 04, ПРН.08	<i>Практична активність 1: Цифрова гра: моделювання цифрової трансформації в державному управлінні</i>	Перше практичне заняття
2	<i>Вебінар 2: Тенденції розвитку електронного урядування: мобільні, цифрові та розумне урядування</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична активність 2: Семінар з розробки стратегії розумного міста з використанням цифрових інструментів</i>	Перше практичне заняття
3	<i>Вебінар 3: Штучний інтелект у державному управлінні: можливості та виклики</i>	ПРН 04, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична активність 3: Воркшоп з генеративного штучного інтелекту: Створення рішень на основі штучного інтелекту для державного управління.</i>	До початку сесії
4	<i>Вебінар 4: Міжнародні індекси розвитку електронного урядування: методологія та оцінка</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.08	<i>Практична вправа 4: Інтерактивний аналіз: порівняння глобальних стратегій електронного урядування</i>	До початку сесії
5	<i>Вебінар 5: Сучасні тенденції розвитку електронної демократії</i>	ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практичне завдання 5: Віртуальні дебати: посилення участі громадян за допомогою цифрових інструментів</i>	До початку сесії
6	<i>Вебінар 6: Електронне урядування та розумні міста: стратегії, плани та індекси</i>	ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична вправа 6: Тематичне дослідження: Аналіз ініціативи розумного міста</i>	До початку сесії
7	<i>Вебінар 7: Електронне голосування: виклики та загрози</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична вправа 7: Сценарне планування: зниження ризиків у цифрових системах голосування</i>	До початку сесії
8	<i>Вебінар 8: Роль платформи «Дія» у цифровій трансформації в Україні</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична вправа 8: Сесія генеративного штучного інтелекту: проектування цифрового сервісу, подібного до Дії</i>	До початку сесії
9	<i>Вебінар 9: Цифрове урядування, орієнтоване на кризу: електронне урядування в умовах надзвичайних ситуацій</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична вправа 9: Цифрове моделювання: електронне урядування під час криз</i>	До початку сесії

	<i>(війна та пандемії)</i>			
10	<i>Вебінар 10: Пріоритетні напрями розвитку електронного урядування: кращі міжнародні практики</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична активність 10: Цифрова співпраця: розробка стратегічного плану впровадження електронного урядування.</i>	До початку сесії
11	<i>Вебінар 11: Пріоритетні напрями розвитку електронного урядування: кращі практики з України</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична активність 11: Семінар: Розробка пропозицій щодо політики на основі українського досвіду</i>	Друге практичне заняття
12	<i>Вебінар 12: Етика та конфіденційність даних у цифровому урядуванні</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична вправа 12: Цифрова рольова гра: Управління сценаріями конфіденційності даних</i>	До початку сесії
13	<i>Вебінар 13: Майбутні тенденції в цифровому урядуванні: штучний інтелект, блокчейн та інші перспективи</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практичне завдання 13: Інтерактивний семінар: Проектування перспективної моделі електронного урядування</i>	Друге практичне заняття
14	<i>Вебінар 14: Особливості представлення розроблених стратегій розвитку електронного урядування</i>	ПРН 04, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08	<i>Практична вправа 14: Презентації командних проєктів зі стратегій розвитку електронного урядування</i>	До початку сесії

6. Самостійна робота аспіранта

Збір та опрацювання матеріалу для статті у фахове видання категорії Б з Публічного управління та адміністрування або в іноземне фахове видання.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки аспірантів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Аспіранти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Аспіранти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Дистанційне навчання (необов'язковий пункт)

Дистанційне навчання через проходження онлайн-курсів за певною тематикою допускається за умови погодження з аспірантами. У разі, якщо невелика кількість аспірантів має бажання пройти онлайн-курс за певною тематикою, вивчення матеріалу за допомогою таких курсів допускається, але аспіранти повинні виконати всі завдання, які передбачені у навчальній дисципліні.

Виставлення залікової оцінки та оцінки за контрольні заходи шляхом перенесення результатів проходження онлайн-курсів не передбачено.

Підготовка до виконання практичних завдань, робота над статтею здійснюється під час самостійної роботи аспірантів у дистанційному режимі (з можливістю консультування з викладачем через електронну пошту та в Zoom).

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «Стратегічні напрями розвитку електронного урядування» може викладатися для більшості аспірантів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Враховуючи специфіку навчальної дисципліни, деякі поняття та навчальний матеріал вивчаються на англійській мові (фрагментарно). Також у процесі викладання навчальної дисципліни використовуються відеоматеріали на англійській мові.

Враховуючи **студентоцентрований** підхід, за бажанням аспірантів, допускається вивчення матеріалу за допомогою англійських онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Позааудиторні заняття

Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни у разі можливості он-лайн участь в Kyiv Smart City Forum або у інших дотичних до тематики дисципліни заходах

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: *виконання командного проекту, практичних завдань.*

Семестровий контроль: *комплексний екзамен, який складається з тестування та аналізу кращих практик (case study).*

Умови допуску до семестрового контролю: 30 балів, виконання командного проекту.

№ з/п	Контрольний захід	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Виконання практичних завдань	10	2	20
2.	Виконання та презентація командного проекту «Розробка пропозицій до Стратегії розвитку електронного урядування»	20	1	20
3.	Модульна контрольна робота, тест	10	1	10
4.	Екзамен	50	1	50
	Всього			100

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

“відмінно” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – здобувач/здобувачка освіти демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і

обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття **10 балів**;

“добре” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає здобувач/здобувачка – практичне заняття **9-8 балів**;

“задовільно” – неповна відповідь здобувача/здобувачки (не менше 60% потрібної інформації), засвоєно основний теоретичний матеріал, але допускаються неточності – практичне заняття **7-6 балів**;

“незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – практичне заняття **0-5 балів**.

Модульна контрольна робота складається з 20 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою Гугл-форми. Максимальна кількість балів складає 10 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 0,5):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 20)	0,5
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 20)	0

Рейтингове оцінювання екзаменаційних завдань (кейсів), критерії:

“відмінно” – повна відповідь здобувача/здобувачки освіти (не менше 95% потрібної інформації), опрацьовано матеріали лекцій, базову та додаткову літературу, вільно володіє матеріалом, правильно відповідає на питання, активно підтримує дискусію, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – **10 балів**;

“дуже добре” – повна відповідь (не менше 85% потрібної інформації), в цілому вільно володіє матеріалом, правильно відповідає на питання, підтримує дискусію, або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає здобувач/здобувачка – **9 балів**;

“добре” – в цілому повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або в цілому правильна відповідь на питання, підтримує дискусію, в цілому правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях з певними недоліками, які допускає здобувач/здобувачка – **8-7 балів**;

“задовільно” – неповна відповідь здобувача/здобувачки (не менше 65% потрібної інформації), опрацьовано матеріали лекцій, базову та додаткову літературу, володіє матеріалом, частково правильно відповідає на питання, дискусію підтримує частково, в основному засвоєно основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – **6 балів**;

“достатньо” – неповна відповідь здобувача/здобувачки (не менше 60% потрібної інформації), частково опрацьовано матеріали лекцій, базову та додаткову літературу, частково володіє матеріалом, частково правильно відповідає на питання, дискусію майже не підтримує, частково засвоєно основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – **5-4 бали**;

“незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам до «достатньо» – **0-3 бали**.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Додаток 1. Підсумкове оцінювання (екзамен)

Комплексний екзамен призначений для перевірки всебічного розуміння матеріалу курсу апірантами, їхньої здатності критично аналізувати складні питання та здатності застосовувати теоретичні знання в практичних сценаріях у сфері електронного урядування та цифрового урядування. Екзамен складається із 2-х частини – проходження тестування в Moodle та аналізу кейсів.

Тест до курсу: Стратегічні напрями розвитку електронного урядування

Тест складається з 20 запитань із кількома варіантами відповідей, призначених для перевірки розуміння апірантами ключових понять, теорій та тематичних досліджень, що розглядаються в курсі. За кожним питанням слідує чотири варіанти відповідей, при цьому виділяється одна правильна відповідь.

Кожне запитання оцінюється в **1.0 бал**, що в сумі становить **20 балів** для цього виду оцінювання.

Це тестування перевіряє розуміння здобувачами вищої освіти фундаментальних понять, технологій, етичних міркувань та практичного застосування електронного урядування та цифрового урядування. Охоплюючи широке коло тем, воно допомагає оцінити їхню готовність зробити свій внесок у розробку та впровадження стратегічних ініціатив електронного урядування.

Аналіз кейсів до курсу: Стратегічні напрями розвитку електронного урядування

Цей розділ призначений для оцінки здатності здобувачів вищої освіти критично аналізувати реальні кейси, пов'язані з електронним урядуванням та цифровим урядуванням. Учасники повинні вибрати один з наданих кейсів і відповісти на три питання, пов'язані з цим кейсом. Кожне запитання оцінюється в **10 балів**, що в сумі становить **30 балів** для цього виду оцінювання.

Приклад завдання:

Інструкції:

- **Виберіть один із 15 запропонованих кейсів.**
- **Дайте відповіді на всі три питання**, пов'язані з обраним вами кейсом.
- Кожне питання оцінюється в **10 балів**.

Ваші відповіді повинні демонструвати глибоке розуміння впровадження електронного урядування, забезпечувати критичний аналіз і бути підкріплені відповідними прикладами та посиланнями.

Варіант 1: Ініціатива «Цифрова Індія»

Короткий огляд:

Ініціатива «Цифрова Індія», започаткована урядом Індії у 2015 році, спрямована на перетворення Індії на суспільство з цифровими можливостями та економіку знань. Ініціатива зосереджена на розвитку цифрової інфраструктури, підвищенні цифрової грамотності та наданні державних послуг у цифровому форматі. Ключові компоненти включають розширення широкопasmових мереж, просування цифрової грамотності та покращення доступу

громадськості до цифрових послуг через такі платформи, як Aadhaar (система біометричної ідентифікації), DigiLocker (служба цифрового зберігання документів) та BharatNet (сільська широкопasmугова мережа).

Питання:

Окресліть основні цілі та компоненти ініціативи «Цифрова Індія». Як вони узгоджуються з принципами цифрового урядування?

Підказки для відповіді: Окресліть основні цілі, такі як збільшення цифрового зв'язку, покращення надання державних послуг та сприяння цифровій грамотності та інклюзивності. Опишіть ключові компоненти ініціативи, включаючи розвиток цифрової інфраструктури, електронне урядування, розширення цифрових можливостей громадян та фінансову інклюзію. Зазначте, як ці компоненти узгоджуються з принципами цифрового урядування, такими як прозорість, підзвітність, доступність та залучення громадян.

Проаналізуйте виклики, з якими стикається ініціатива «Цифрова Індія» під час її впровадження. Які стратегії були прийняті для подолання цих викликів?

Підказки для відповіді: Проаналізуйте такі проблеми, як прогалини в інфраструктурі (наприклад, недостатнє широкопasmугове підключення, особливо в сільській місцевості), цифровий розрив (наприклад, обмежений доступ для маргіналізованих громад), ризики кібербезпеки (наприклад, витоки даних, кібератаки), опір змінам з боку традиційних структур управління та регуляторні перешкоди. Опишіть стратегії, що використовуються для подолання цих викликів, такі як державно-приватне партнерство, програми з розбудови потенціалу, ініціативи з кібербезпеки, реформи політики та інвестиції в цифрову інфраструктуру.

Оцініть вплив ініціативи «Цифрова Індія» на залучення громадян та надання державних послуг. Наведіть приклади на підтвердження своєї відповіді.

Підказки для відповіді: Оцініть, як ініціатива покращила залучення громадян (наприклад, розширила доступ до інформації, цифрові платформи участі) та покращила надання державних послуг (наприклад, швидші, прозоріші послуги, зменшили бюрократію). Наведіть такі приклади, як використання Aadhaar для прямих грошових переказів, DigiLocker для зберігання офіційних документів і BharatNet для підключення сільських районів до Інтернету. Обговорюйте як позитивні наслідки, так і сфери, в яких потрібні подальші вдосконалення.

Критерії оцінювання:

- **Розуміння кейс-методу:** демонструє глибоке розуміння обраного кейсу, його контексту та ключових елементів.
- **Критичний аналіз:** надає добре обґрунтований аналіз, який включає кілька точок зору, виявляє проблеми та досліджує наслідки.
- **Застосування знань:** Застосовує теоретичні знання з курсу для аналізу кейсу та пропозиції практичних рішень.
- **Ясність та організованість:** Представляє аргументи чітко та логічно, з послідовною структурою та потоком.
- **Використання прикладів та доказів:** Включає відповідні приклади та посилання на підтримку аргументів.

Цей аналіз кейсів вимагає від учасників застосування своїх знань з цифрового урядування та електронного урядування до реальних сценаріїв, демонструючи критичне мислення та здатність аналізувати як успіхи, так і виклики цих ініціатив. Вивчаючи практичні приклади, учасники отримують уявлення про складнощі цифрової трансформації в управлінні та розвинуть свої навички стратегічного планування, аналізу політики та етичних міркувань.

Додаток 2. Командний проект

Виконання командного проекту «Розробка пропозицій до Стратегії розвитку електронного урядування»

Формат: Груповий проект

Мета: Продемонструвати здатність учасників розробити комплексну стратегію електронного урядування, яка використовує новітні технології та вирішує реальні виклики та можливості. Оцінити навички учасників у стратегічному плануванні, інтеграції технологій, залученні зацікавлених сторін та розробці політик.

Завдання: Учасники діляться на групи по 2–3 особи і отримують конкретний сценарій (наприклад, розвиток розумного міста, цифрова трансформація в сільській місцевості, управління кризовим реагуванням).

Кожна група має розробити стратегію електронного урядування за призначенням для неї сценарієм, враховуючи такі елементи:

Бачення та стратегічні цілі: Визначте бачення, цілі та ключові показники ефективності (KPI) для стратегії електронного урядування.

Інтеграція технологій: Виявіть та обґрунтуйте використання нових технологій (AI, Blockchain, IoT, квантові обчислення тощо) у стратегії.

Залучення громадян: Розробіть механізми для інклюзивної участі громадян та зворотного зв'язку.

Керування даними: Окресліть заходи щодо керування даними, конфіденційності та безпеки.

План впровадження: Надайте покроковий план реалізації стратегії, включаючи терміни, розподіл ресурсів та управління ризиками.

Результати: Детальний письмовий звіт (4 000–5 000 слів) з викладенням запропонованої стратегії електронного урядування. Презентація проекту (15 хвилин) з підсумками ключових елементів стратегії, після чого відбудеться сесія запитань та відповідей.

Критерії оцінювання, 20 балів:

Чіткість та узгодженість стратегічного бачення та цілей, 0 - 4 бали.

Актуальність та доцільність запропонованих технологій, 0 - 4 бали.

Ефективність механізмів залучення та участі громадян, 0 - 4 бали.

Адекватність управління даними та заходи безпеки, 0 - 4 бали.

Повнота і практичність плану реалізації, 0 - 4 бали.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено Чукут Світланою Анатоліївною, професором кафедри теорії та практики управління, доктором наук з державного управління, професором

Ухвалено кафедрою теорії та практики управління (протокол № 15 від 07.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)